

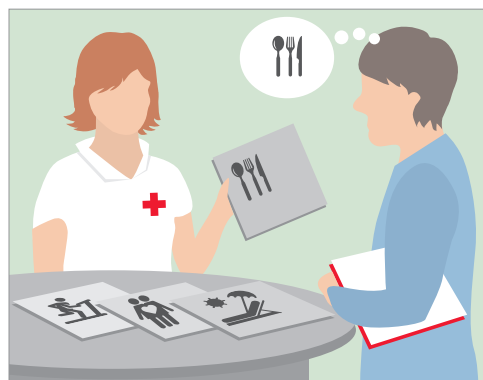
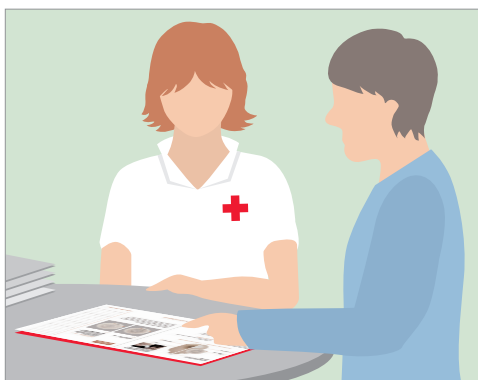
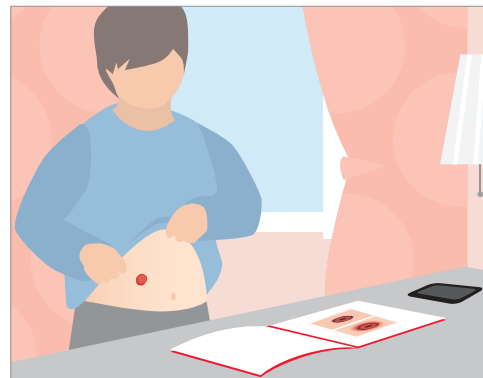
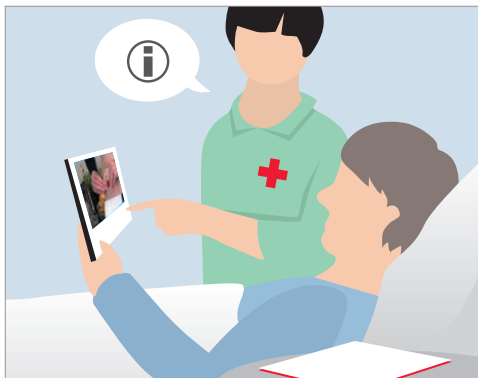

Stoma
Skin
Soul

Livet med ileostomi

Shelley, ulcerøs kolitt overlever

Step by Step er ment som en hjelp til deg for bedre å kunne tilpasse deg din nye situasjon, ved å gi deg relevant informasjon før, under og etter din stomioperasjon.

En god start

Livet med stomi begynner med en god dialog mellom deg og din stomisykepleier. Materiellet du nå har i hånden er en del av Step by Step, et program som er ment for å støtte deg og bedre dialogen gjennom de første ukene av ditt liv med en stomi.

- En personlig og informativ arbeidsbok, for å samle dine spørsmål og svar
- Instruksjonsvideoer om daglige rutiner som skifte av stomiutstyr
- Et startkit for dine første dager med en stomi
- Informasjonsbrosjyrer om utvalgte temaer

I denne arbeidsboken, vil du finne grunnleggende informasjon om stomi, og om livet med stomi. Det er viktig å stille de spørsmålene du har, når de dukker opp, og ta seg tid til å håndtere dine følelser med både din familie og din stomisykepleier. Et godt råd er å la din familie og noen av dine nærmeste venner få lese i denne arbeidsboken, slik at de bedre kan forstå din situasjon, og deretter kunne støtte deg bedre.

Vi er her for å hjelpe deg.

Innhold

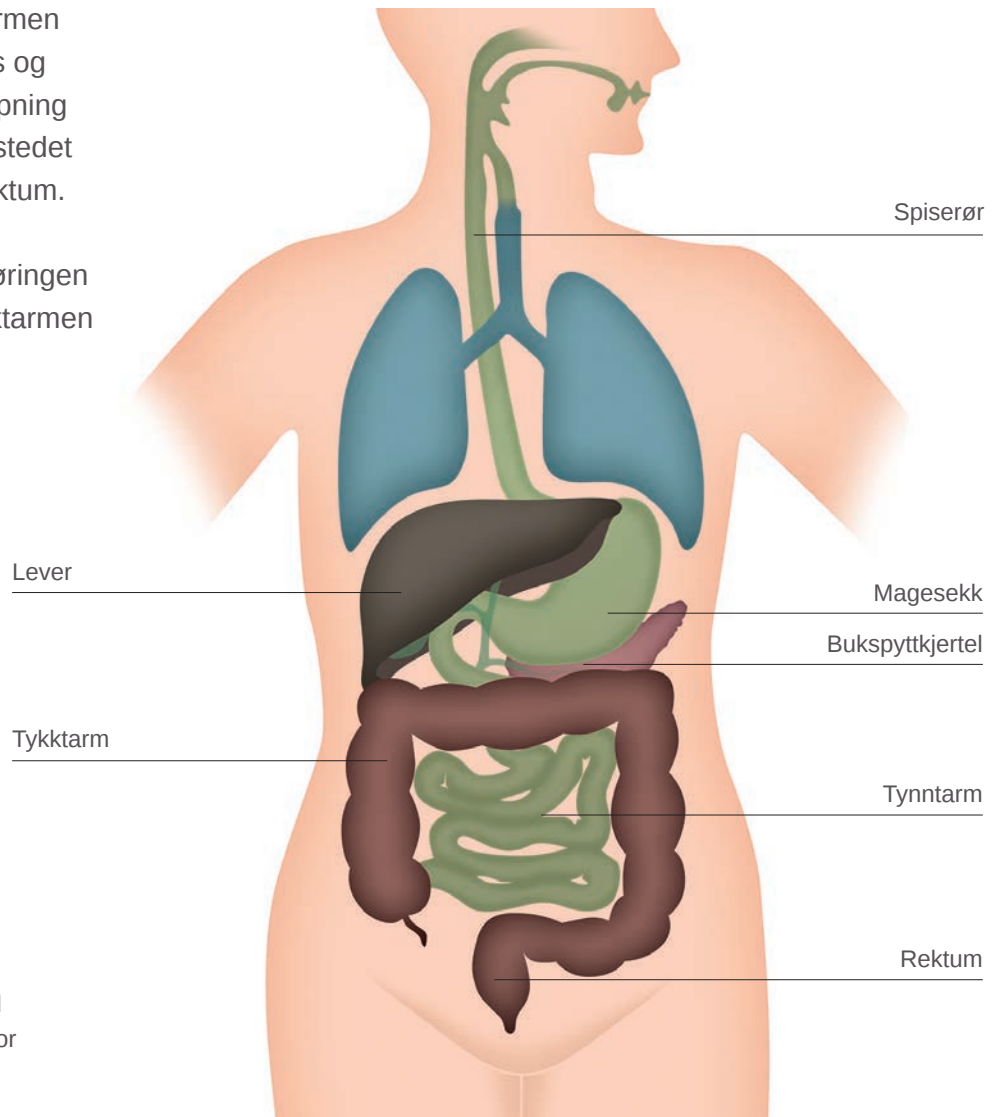
Hva er en ileostomi?	4
Operasjonen	6
Posesystemer	8
Hudplater	9
Skift av pose	10
De første ukene etter operasjonen	12
Stell av stomi og hud	13
Livet med stomi	14
Tilbehør	20
Nyttig informasjon	21
Personlig	22

All informasjon i denne brosjyren er kun ment som generell informasjon og er ikke ment som medisinske råd. Vennligst se vår hjemmeside for sist oppdaterte informasjon, ettersom veiledninger kan og vil bli oppdatert. Følg alltid produktinstruksjonene for bruk, og konferer med helsepersonell dersom du skulle ha ytterligere spørsmål.

Hva er en ileostomi?

En ileostomi lages fra tynntarmen. Tarmen bringes gjennom bukveggen, vrenses og sys fast i huden. En ileostomi er en åpning på magen hvor avføringen ledes ut i stedet for på den vanlige måten gjennom rektum.

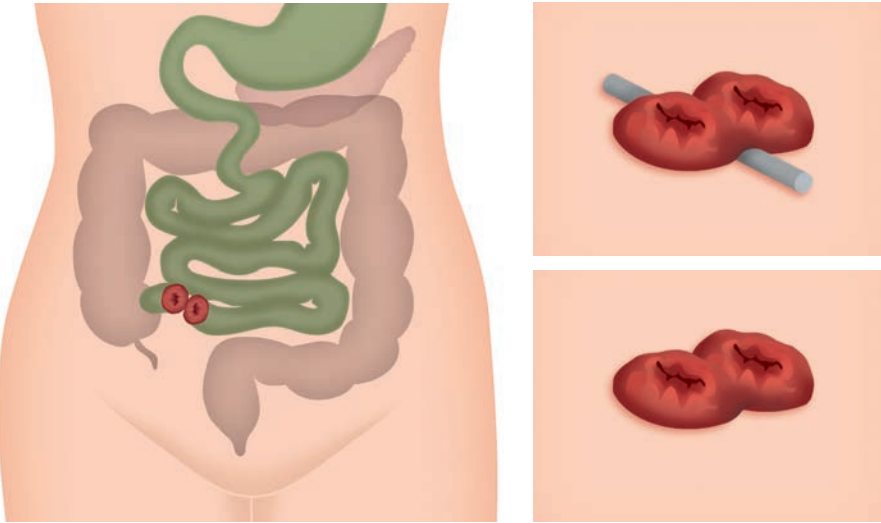
Ileostomi har ulike væsknivåer i avføringen siden den ikke har vært gjennom tykktarmen hvor væsken absorberes.¹

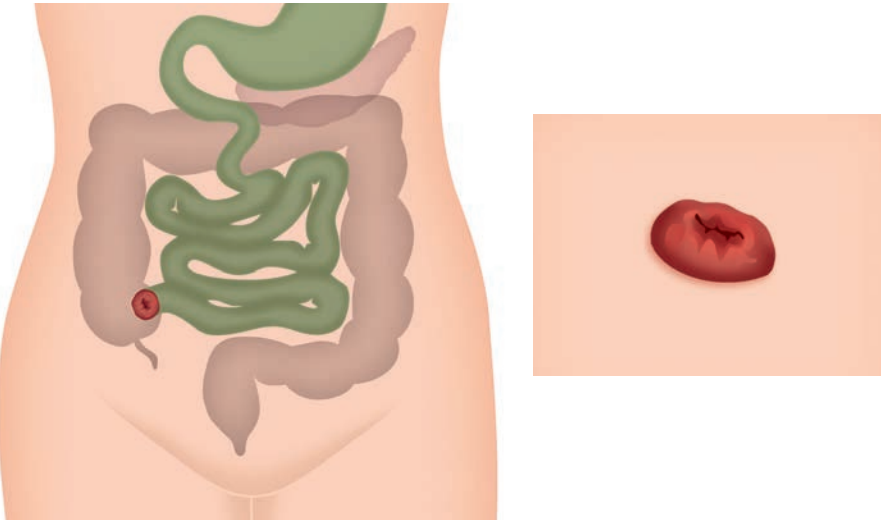
Fordøyelsessystemet

I magesekken blir maten eltet og blandet med magesaften. Den skyves inn i tynntarmen, hvor kroppen begynner å fordøye og oppta næringsstoffene den trenger.²

Midlertidig ileostomi (bøyle/loop-stomi)

Permanent ileostomi

Operasjonen

– og de første dagene på sykehuset

En ileostomioperasjon kan utføres som åpen kirurgi eller kikkhullskirurgi. Stomien vil endre seg i løpet av de første ukene.

Kort tid etter operasjonen

Stomier kommer i ulike fasonger, men en sunn stomi

- er rosa eller rød og litt fuktig
- gjør ikke vondt
- blør lett når den berøres (for eksempel ved vask), men dette skal gå over raskt

Én måned senere

Det tar tid å venne deg til å stelle stomien. Under rekonvalesensen kan du få følelsen av at dette rett og slett blir for mye. Etter hvert som du blir friskere og sterkere, vil du oppdage at det blir enklere, og at du håndterer stomistellet raskere og mer effektivt.

I løpet av de første fire til seks ukene vil stomien krympe. Deretter bør du sjekke størrelsen jevnlig (ukentlig eller månedlig).

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Posesystemer

Posesystemet består av to hoveddeler – hudplaten og posen. **Hudplaten** er den delen av posesystemet som er plassert rett rundt stomien. Den beskytter huden og holder posesystemet på plass. **Posen** samler opp avføringen fra stomien. Posetypene er tømbær, lukket og urostomi, basert på hva slags stomi du har.

Det er to typer posesystemer:

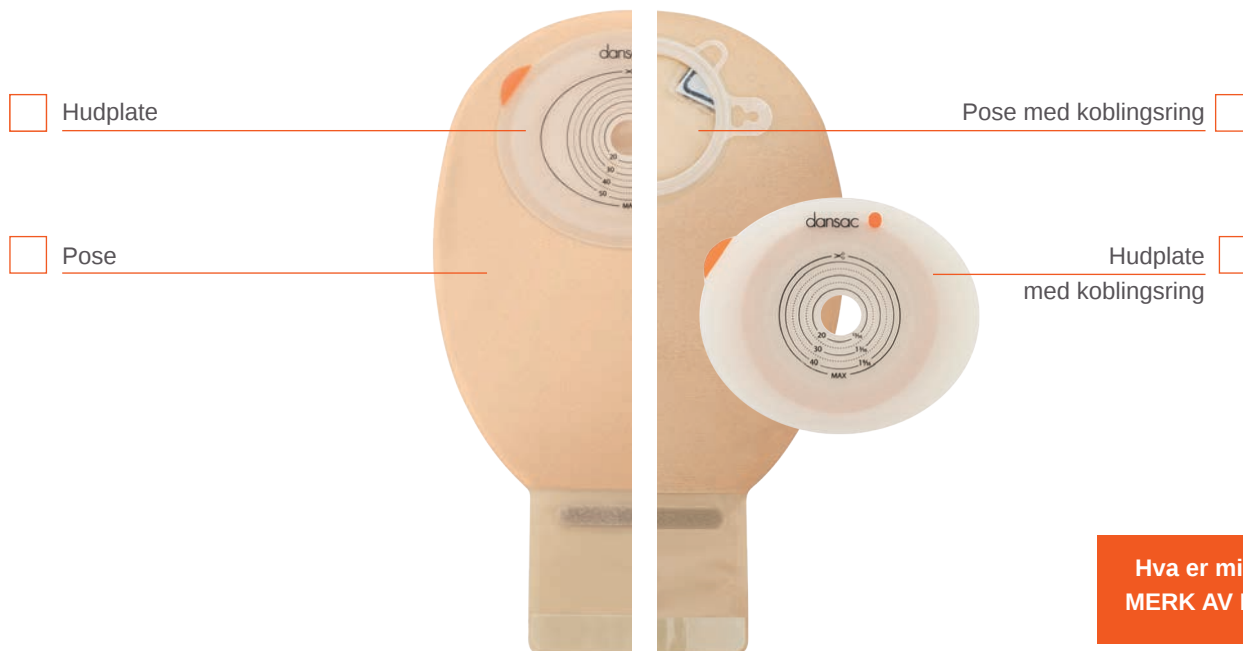
Endels posesystem

I denne typen system er hudplaten og posen én enhet.

Todelt posesystem

I denne typen system er hudplaten og posen to separate deler. Plastringen som brukes til å koble sammen de to delene i et todelt system, kalles koblingsringen.

Endels system | Todelt system

Hva er mitt produkt?
MERK AV I BOKSENE!

Hudplater

Hudplaten er en viktig del av posesystemet, siden den beskytter huden din mot avføring og holder posen på plass. Hudplater fås i ulike fasonger og størrelser og har ulik bæretid. Det er mange alternativer avhengig av dine behov og livsstil.

Flat: En hudplate som har en flat klebeflate.

Konveks og soft (myk) konveks: En hudplate som ikke er flat, men som buer utover mot den peristomale huden for å øke hudplatens dybde. Denne buen er designet for å komme i kontakt med huden rett rundt stomien, noe som kan bidra til god tetting mellom posesystemet og huden.

Vennligst snakk med stomisyrkepleieren om konvekse produkter.

Notater • spørsmål

Skift av pose

Det er viktig å være forberedt og ha alt du trenger for hånden, før du starter stomistellet.

Dette trenger du

- avfallspose
- toalettpapir og tørre kompresser til rengjøring/tørking
- vann til vask
- ny pose og/eller hudplate
- saks til å klippe til hudplaten (om nødvendig)
- eventuelt tilbehør du måtte bruke

Slik skifter du pose

- Dersom du bruker en tømbar pose kan du tømme den i toalettet før du bytter den.
- Gjør klar en ny stomipose før du fjerner den gamle.
- Beskytt bukselinningen med f.eks en avfallspose eller papir.
- Fest klærne så de ikke er i veien (klesklyper eller sikkerhetsnåler kan være til hjelp).
- Bruk kompresser (kan fuktes) eller en klebefjerner for å hjelpe til å løsne hudplaten.
- Fjern den brukte stomiposen forsiktig, ovenfra og ned, mens du støtter huden med fingrene eller fuktende kompresser.
- Fjern avføring fra stomien og huden.
- Vask stomien og huden rundt med fuktete kompresser/papir.
- Tørk huden grundig.
- Ikke påfør noe på huden med mindre det er anbefalt av stomisykepleieren eller annet helsepersonell.
- Husk å fjerne dekkpapiret på den nye hudplaten før du setter den på.
- Plasser hudplaten over stomien. Press forsiktig og jevn ut med fingrene fra midten og ut mot kanten.
- Sett på posen dersom du bruker et todelt system.
- Legg den brukte posen i en avfallspose.
- Vask hendene når du er ferdig.

Endels system

Alle stomiposer skal tømmes før de kastes.

- Husk alltid å ha med deg**

- Før bruk, vennligst les bruksanvisningen for informasjon om tiltenkt bruk, kontraindikasjoner, advarsler, forholdsregler og instruksjoner.

ADVARSLER: Gjenbruk av et enkeltprodukt kan forårsake potensiell risiko for brukeren, for eksempel dårlig klebing*. Påse riktig bruk i henhold til bruksanvisningen*. Hvis hullstørrelsen er feil eller lekkasje forekommer, kan skade oppstå (f.eks. irritasjon, skadet hud, utslett eller rødhet)*. Dette kan forkorte brukstiden*. Reprosessering, rengjøring, desinfisering og sterilisering kan kompromittere produktet. Dette kan resultere i lukt eller lekkasje.

Merknader: For å sikre god klebing bør huden være ren og tørr*. Ikke bruk oljer eller lotion*. Disse produktene kan påvirke klebeevnen til hudplaten*. Produktets passform påvirkes av mange faktorer, som stomikonstruksjon, stomioutput, hudens tilstand og magens konturer*. Ta kontakt med en stomisykepleier eller annet helsepersonell for hjelp med stomiutstyret eller hvis det oppstår hudirritasjon. Ved alvorlig skade (hendelse) knyttet til din bruk av produktet, kontakter du din lokale distributør eller produsent og eller din lokale kompetente myndighet. For mer informasjon, se www.dansac.com/authority eller kontakt din leverandør eller produsent.

11

Du føler kanskje at stomien styrer hverdagen, men du kommer snart til å gjenvinne kontrollen over hverdagen din.

De første ukene etter operasjonen – hjemme

De første ukene hjemme kan den daglige rutinen ta sin tid. Når du blir mer vant med stomistellet, kommer du inn i en rutine, og skift av pose bør ikke ta mer et par minutter mer enn et vanlig toalettbesøk.

- Du føler deg kanskje best om morgenen. Husk å ta deg tid til å slappe av, slik at du ikke overdriver aktiviteten eller føler deg utslitt på kvelden.
- Magen kan være hoven etter operasjonen – løse klær hjelper.
- Husk å sove, spise og drikke regelmessig.

Prøv å bevege deg regelmessig i løpet av dagen, det å reise seg og gå rundt i huset eller utendørs vil stimulere blodsirkulasjonen og redusere følelsen av oppblåsthet og ubehag.

Det er vanlig å føle at du ønsker å åpne endetarmen på normal måte hvis anus er lukket. Dette er helt normalt. Noen ganger hjelper det bare å sitte på toalettet for at denne følelsen skal gå over.³

Det er normalt å ha en følelse av å skulle ha avføring fra anus selv om du har stomi. Følelsen kan oppstå på grunn av slim produsert i tykktarmen. Du kan oppleve at

du er i stand til å gjøre fra deg slimet slik at det ikke plager deg.

Vær forsiktig med å løfte, skyve eller bære tunge ting de første ukene etter operasjonen. Når du løfter, skal du stoppe ved smertegrensen. Dette kan bidra til å unngå unødvendig ubehag i mageregionen og risiko for å utvikle brokk rundt stomien.

Bilkjøring

Bivirkninger av medisin og bedøvelse kan redusere reaksjonshastigheten og konsentrasjonen. Dette er et godt argument for ikke å kjøre bil de første ukene etter operasjonen.

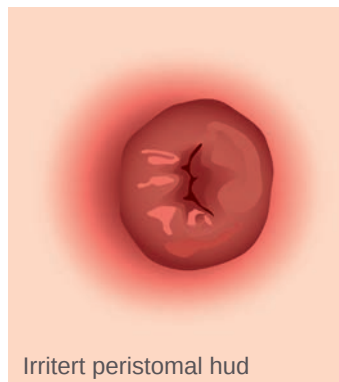
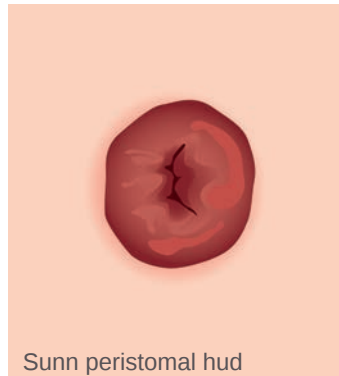
Stell av stomi og hud

Området rundt ileostomien, der stomiposen/hudplaten festes, kalles det peristomale området. Den klebrige delen av utstyret ditt kalles hudplaten (og plate eller kleber) og er utformet for å beskytte den peristomale huden og samtidig la den puste. Det er viktig at dette området holdes rent og beskyttes mot avføring.

Den peristomale huden kan bli sår av output fra stomien. **Hvis den peristomale huden begynner å klø, gjør vondt eller blir rød eller sår**, kan dette tyde på lekkasje av avføring på huden.

- Kontroller størrelsen på hullet i hudplaten.
- Ta av hudplaten.
- Vask, skyll og tørk området.
- Sett på en ny hudplate.

Kontakt stomisykepleieren dersom problemet vedvarer.

Notater • spørsmål

Livet med stomi

Diskusjonstemaer

Notater • spørsmål

**Mer spesifikk informasjon
er tilgjengelig, be om brosjyre**

Mat og drikke

Husk at det skal være en glede å spise! Kroppen trenger en rekke ulike typer mat for rekonvalesens og god helse – hemmeligheten er å vite hva du spiser og ha et velbalansert kosthold. Avhengig av hva slags operasjon du har hatt, kan enkelte typer mat skape problemer som økt gassdannelse eller forstoppelse. Drøft dette med stomisykepleieren.

Håndtering av mat etter operasjonen

- Spis små, hyppige måltider.
- Proteiner (kjøtt, fisk, egg, tofu, seitan og meieriprodukter) er godt for tilheling.
- Tygg maten godt for å hjelpe fordøyelsen.
- Bruk gaffeltesten - hvis tilberedt mat kan kuttes med siden av gaffelen, er den mør og lett fordøyelig.
- Hvis du har mistet appetitten, spiser du ganske enkelt mat du liker.
- Lytt til kroppen din og hva den har lyst på.

Etter de første ukene

- Gå tilbake til de vanlige spisevanene dine.
- Tilsett ekstra salt i maten.
- Balanser matinntaket og prøv å spise litt av alt fra matsirkelen.
- Spis utvalgte frukter og grønnsaker hver dag.

Ekstra brosjyre
er tilgjengelig

Husk å drikke rikelig med væske hver dag

Følgende er tegn på dehydrering:

- tørr munn
- tretthet
- konsentrert urin (mørk)
- vekttap
- hodepine
- svimmelhet
- mer enn 1,5–2 liter avføring fra stomien per døgn (diaré)

Kontakt alltid legen eller stomisykepleieren hvis dette er tilfellet.

Notater • spørsmål

Klær – hva skal du ha på deg?

De første ukene kan magen være vond, og du ønsker kanskje å bruke løse klær. Etter noen uker bør du kunne bruke de vanlige klærne dine.

Du kan fortsatt bruke elastiske, tettsittende klær, de vil ikke påvirke stomien. Noen selskaper designer egne klær for mennesker med stomi, som badetøy, undertøy og bukser eller strømpbukser med høyt liv.

Tilbake på jobb

Det er individuelt når en person kan begynne å jobbe igjen, avhengig av personlige preferanser og type jobb. Legen din vil hjelpe deg med å avgjøre når du bør tilbake på jobb.

Før du går tilbake på jobb, kan det være lurt å høre med arbeidsgiveren om du kan jobbe deltid de første to til fire ukene. Det å ha stomi bør ikke være noen begrensning for hva slags jobb du gjør.

Bilturer

Sikkerhetsbeltet skal ligge over hoftebenet og bekkenet, ikke magen og stomien. Hvis du vil gi stomien ekstra beskyttelse mot beltet, er det greit å vite at biltilbehørsbutikker fører produkter som gjør sikkerhetsbeltet mer komfortabelt. En forlengelsesbrakett kan monteres for å redusere vinkelen som beltet krysser kroppen i.

Gode råd når du går tilbake på jobb

- Ta med ekstra væske på jobb for å drikke i løpet av dagen.
- Spis regelmessig.
- Hvis du løfter tungt på jobb, må du huske å bruke et støttebelte når du løfter.
- Avhengig av hva slags jobb du gjør, kan det være greit å bruke en stomibeskyttelse over stomien (spør stomisykepleier/helsepersonell).
- Ha ekstra stomiutstyr/poser på jobb.

Hobbyer

Det å ha stomi bør ikke hindre deg i å trene eller være like fysisk aktiv som du var før operasjonen. Lett og sakte fysisk aktivitet får deg i gang etter operasjonen.

Ekstra brosjyre
er tilgjengelig

På reise

Det å ha stomi vil ikke hindre deg i å reise. Noen tips for å gjøre reisen enklere:

- Husk alltid å ha reisesettet lett tilgjengelig.
- Reiseforsikring er helt nødvendig.
- Et reisesertifikat for stomi kan hjelpe når du går gjennom tollen/sikkerhetskontrollen.
- Ta alltid med deg størrelsen, navnet, artikkelnummeret og produsentnavnet på stomiutstyret ditt i tilfelle du må supplere.
- Vær ekstra oppmerksom på hva du spiser og drikker når du reiser.

Ekstra brosjyre
er tilgjengelig

Tilbehør

Tilbehør er tilleggsutstyr. Hvert produkt har en bestemt funksjon og brukes bare når det er indikert. Det kan for eksempel være perioder der du trenger å beskytte huden mot klebemiddel eller behandle en mindre hudirritasjon. Kanskje du ønsker å redusere lukt eller gjøre posesystemet mer lekkasjesikkert. Tabellen nedenfor kan hjelpe deg med å håndtere disse problemstillingene uten at det går ut over komforten. Rådfør deg med stomisykepleieren før du bruker tilbehør.

HVIS

Du vil fylle inn en ujevn hudflate, eller det er en åpning mellom stomien og åpningen i hudplaten.

Du vil tette rundt åpningen på hudplaten.

Huden er litt irritert og fuktig.

Du vil eliminere lukt når du tømmer eller bytter posen.

Du har kleberrester på huden eller trenger ekstra hjelp til å fjerne hudplaten.

BRUK

Tetningsringer til å beskytte huden eller fylle inn ujevne hudområder, eller som et alternativ til pasta.

Tetningspasta som tetningsmasse.

Stomipulver til å absorbere fuktighet på huden.

Posedeodorant til å eliminere lukt.

Kleberfjerner spray eller servietter til fjerning av hudplaten.

Notater • spørsmål

Nyttig informasjon

Stomien og den peristomale huden

Mange stomier er ikke runde – sørg for at hudplaten passer best mulig.

Ikke bli bekymret hvis stomien blør når du vasker den. Dette er normalt siden den har den samme følsomme overflaten som innsiden av munnen.

Fjern om nødvendig hår fra huden rundt stomien ved barbering eller ved å klippe lange hår med saks. Ikke del barberhøvel eller barbermaskin med andre. Ikke bruk hårfjerningskrem eller -gel.

Hvis du vil prøve en ny krem, gel, eller våtserviett under hudplaten: Prøv den først på et lite område av den peristomale huden – da påvirker det ikke hele området dersom du får en reaksjon.

Andre potensielle utfordringer

En utbuling rundt stomien kan indikere brokk.

En stomi som plutselig ser større ut, kalles en prolaps. Dette er ikke farlig. En prolaps er økt fremspring/forlengelse av stomien; kontakt stomisykepleieren for råd.

Hvis stomien fortsatt fungerer som den skal og du ikke opplever noen problemer med stomiposens funksjon, er det ikke noe presserende behov for å møte stomisykepleieren eller legen. Den neste rutineavtalen holder lenge.

Tips om bytte av hudplate

Hvis posen lekker, bytt den!

Mål stomien ved å bruke dekkpapiret på hudplaten som mal. Det er lettere å gjøre dette når du står foran speilet.

Når du har målt stomien, er det lett å tilpasse hudplaten.

Videre lesning:

- 1) Sticker, L., Hocevar, B. and Asburn, J. (2016). Fecal and Urinary Stoma Construction. In: J. Carmel, J. Colwell and M. Goldberg, ed., Core Curriculum. Ostomy Management. Wolters Kluwer, p.90.
- 2) Netsch, D. (2016). Anatomy and Physiology of the Gastrointestinal Tract. In: J. Carmel, J. Colwell and M. Goldberg, ed., Core Curriculum. Ostomy Management. Wolters Kluwer, p.1-2.
- 3) Colostomyuk.org. (2019). [online] Available at: <http://www.colostomyuk.org/wp-content/uploads/2016/09/CA019-05v01r00-Pain-Discomfort.pdf> [Accessed 20 Nov. 2019].

Personlig

Fylles ut sammen med stomisykepleieren.

Dato for ileostomioperasjonen

Mine stomiprodukter

Min primære stomikontakt

Navn

Telefon

E-post

Annen kontaktinformasjon

Føl deg vel
med deg selv

Dansac & Hollister
Olav Brunborgsvei 4
1377 Billingstad
Tel: 66 77 66 50
kundeservice.norge@dansac.com
www.dansac.no

Dansac logoen er et varemerke tilhørende Dansac A/S.
©2022 Dansac A/S

dansac
Dedicated to Stoma Care

NO-00077